

Бөлшек сандардың ондық жазылуы.

математика 5 сынып

Мұғалім: Тажиева К.К.

Барін **білгім** **келеді**

Сабақтың мақсаты:

А)білімділік: Оқушыларды жай бөлшекті ондық бөлшек түрінде жазып, оқи білуге үйрету.

Б)дамытушылық: оқушылардың бөлшек туралы білімін , ой-өрісін дамыту, сан-сезімін қалыптастыру, шығармашылық даму мүмкіндігіне жағдай жасау.

В) тәрбиелік: Оқушылардың пәнге деген қызығушылықтарын, белсенділіктерін арттыру, өзара жолдастық көмек көрсете білуге, ойын тиянақты дәл айта білуге үйрету; шапшандыққа тәрбиелеу;

Бөлімдері 10-ға еселік болатын

$\frac{1}{10}$, $\frac{1}{100}$, $\frac{1}{1000}$ бөлшектерді

бөлімсіз жазу қарастырылған.

$$\frac{1}{10} = 0,1; \quad \frac{1}{100} = 0,01; \quad \frac{1}{1000} = 0,001$$

мұндай бөлімсіз жазылған бөлшектер
ондық бөлшектер.

Жай бөлшек	Оқылуы	Ондық бөлшек	Оқылуы
$5\frac{7}{10}$	5 бүтін 10-нан 7	5,7	5 бүтін 10-нан 7
$\frac{33}{100}$	100 ден 33	0,33	0 бүтін 100 ден 33
$9\frac{7}{1000}$	9 бүтін 1000-нан 7	9,007	9 бүтін 1000-нан 7

Оқушылық саты:

Ауызша есеп: №934, 937

Мысалдардағы өшіп қалған үтірлерді қой:

Жиырма бес бүтін
25028
мыңнан жиырма
сегіз

Жүз жетпіс сегіз
бүтін
1780006
мыңнан
алты

Алпыс екі бүтін
62007
мыңнан жеті

тоқсан
тоғыз
бүтін
жүзден он
екі

Алгоритмдік саты:

*Кітаппен жұмыс. № 938, 940, 941, 942,
949, 950, 956.*

Эвристикалық саты.

Бес бүтін оннан екі	5,02 Т	5,2 Ұ	5,002 П
Ноль бүтін мыңнан сегіз	0,008 Л	0,08 Е	0,8 У
Үш бүтін мыңнан жиырма бес	3,25 Д	30,25 В	3,025 Ы
Он алты бүтін жүзден бес	16,005 А	16,5 Е	16,05 Қ
Он сегіз бүтін жүзден сегіз	18,8 Ш	18,08 Б	18,008 В
Бес бүтін онмыңнан он бес	5,0015 Е	5,015 У	5,15 И
Отыз төрт бүтін мыңнан жүз бес	34,0105 В	34,105 К	34,15 М

ТАРИХИ МАӘЛҰМАТ

Ондық бөлшектер және оларға амалдар қолдануды ұлы астроном және математик ғалым, мемлекет қайраткері **Мұхаммед Тарағай Ұлықбек** (1394–1449) ғылыми мектебінде ашқан. Бұл ғылыми мектептің жетекші ғалымдарының бірі **Ғиясиддин Жамшид әл-Каши** (1387–1430) 1427 жылы «**Мифтоқ ул-хисоб**» деп аталған атақты еңбегін жазады. Бұл кітап орта ғасыр математикасының энциклопедиясы, Шығыс мемлекеттері университеттерінде (медреселер) бір-неше ондаған жылдар математикадан негізгі оқулық болған. Бұл еңбек ғылымға жаңа ұғымды — «ондық бөлшек» ұғымын алып келді, оның ерекшеліктерін баяндады.

Мырза Ұлықбек
(1394–1449)

I нұсқа

1. Сандарды ондық бөлшек түрінде жаз:

$$\frac{3}{10}; 2\frac{17}{100}; 1\frac{43}{1000}$$

2. Амалды орында:

а) $\frac{6}{25} \div \frac{9}{5} =$

б) $\frac{13}{13} \cdot \frac{26}{27} =$

3. Бөлшекті салыстыр:

$$3\frac{3}{17} \quad \text{және} \quad 5\frac{7}{17}$$

II нұсқа

1. Сандарды ондық бөлшек түрінде жаз:

$$\frac{7}{10}; 5\frac{263}{1000}; 3\frac{6}{100}$$

2. Амалды орында:

а) $\frac{36}{47} \div 18 =$

б) $2\frac{13}{18} \cdot 18 =$

3. Бөлшекті салыстыр:

$$\frac{13}{36} \quad \text{және} \quad \frac{11}{36}$$

Өзінді тексер:

I нұсқа

1. $0,3 ; 2,17 ; 1,043$

2. а) $\frac{2}{15}$

б) $\frac{26}{27}$

3. $3\frac{3}{17} < 5\frac{7}{17}$

II нұсқа

1. $0,7 ; 5,263 ; 3,06$

2. а) $\frac{2}{47}$;

б) 49 ;

3.

$$\frac{13}{36} > \frac{11}{36}$$

Шығармашылық саты.

1-есеп:

Тапсырманы бірінші шебер

2 күнде, ал екінші шебер

3 күнде орындап шығады.

Егер тапсырманы екі шебер

бірігіп бір күн орындаса,

тапсырманың қандай бөлігі

орындалмай қалады?

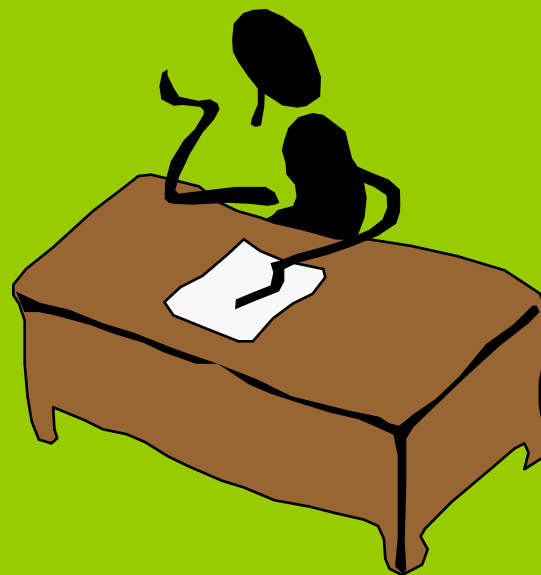
2-есеп:

*Бір қойды арыстан 2 күн,
қасқыр 3 күн, ал ит 6 күн жейді.*

*Егер бір қойды арыстан,
қасқыр және ит бірлесіп жесе,
неше күн жейді?*

Үй тапсырмасы:

№ 943, 946, 947,948.

Сау болындар!